

LBRIS

We know
books

LORD JIM

Joseph Conrad

Traducere din limba engleză și note
TICU ARCHIP

LITERA

București

Lord Jim
Joseph Conrad

Editura Litera
tel.: 0374 82 66 35; 021 319 63 90; 031 425 16 19
e-mail: contact@litera.ro
www.litera.ro

Lord Jim
Joseph Conrad

Copyright © 2024 Grup Media Litera
pentru ediția în limba română
Toate drepturile rezervate

Editor: Vidrașcu și fiii
Corector: Dorina Lipan
Tehnoredactare și prepress: Ofelia Coșman

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CONRAD, JOSEPH
Lord Jim / Joseph Conrad; trad. din lb. engleză
și note: Ticu Archip. – București: Litera, 2024
ISBN 978-630-342-127-8
I. Archip, Ticu (trad.; note)
821.111

I

Era înalt de șase picioare, poate cu un deget sau două mai scund, voinic la trup, și pornea drept spre tine, cu umerii ușor încovoiați, cu capul înainte și căutătura fixă, de parc-ar fi fost un taur gata să se năpustească. Glasul îi era adânc, puternic, și întreaga lui atitudine trăda un fel de încredere trufașă, lipsită însă de agresivitate, părând mai degrabă o necesitate lăuntrică față de sine însuși și de oricare altul. De o curățenie perfectă și îmbrăcat întotdeauna din cap până-n picioare în alb imaculat, era foarte popular în diversele porturi din Orient, unde-și câștiga existența ca agent maritim pe lângă furnizorii vapoarelor.

Unui agent maritim nu i se cere nici un fel de examen sub soare, dar el trebuie să aibă iscusință în sens abstract și s-o dovedească în chip practic. Munca lui constă în a se lua la întrecere – prin vele, abur sau vâsle – cu ceilalți agenți maritimi și de a ajunge primul la orice corabie gata să ancoreze, ca să-l întâmpine voios pe căpitan, să-i vâre în mână o reclamă – reclama furnizorului naval –, iar apoi, la prima vizită pe uscat, să-l îndrume singur, dar pe nesimțite, către un magazin, vast cât o peșteră, plin cu delicatese bune de mâncat și de băut pe bord; acolo poți cumpăra tot ce-i de trebuință pentru ca vaporul să fie bine echipat și frumos, de la cârligele pentru cablu până la plicul cu foite de aurit pupa sculptată, iar căpitanul este primit ca un frate de către negustorul pe care nu l-a văzut în viața lui. Găsește acolo și un salon răcoros, scaune moi, sticle cu băuturi,

țigări, tot ce trebuie pentru scris, un manual cu regulamentele portuare și o primire caldă, care topește sarea a trei luni de navigație din inima unui marinar. Odată încheigate, relațiile se mențin, atâta vreme cât vasul stă în port, datorită vizitelor zilnice ale agentului maritim. Devotat căpitanului ca un prieten și plin de sollicitudine ca un fiu, el dă dovadă de răbdarea lui Iov, de un atașament generos ca al unei femei și de jovialitatea unui om de viață. Ceva mai târziu sosește și nota de plată... Este o meserie frumoasă și plină de omenie. De aceea, agenții maritimi destoinici sunt rari. Acela care, pe lângă iscusință în sens abstract, mai are și o educație marinărească e de neprețuit pentru patron; merită să-i dai și bani mulți și să-i faci și toate hatărurile. Jim avea întotdeauna salarii bune și se bucura de atâta bunăvoință cu câtă ai fi putut cumpăra și devotamentul unui dușman; cu toate acestea, uneori, Jim lăsa pe neașteptate totul baltă, dovedind o covârșitoare nerekunoștință, și o pornea spre alte zări. Motivele pe care le dădea patronilor erau vădit nepotrivite. „Nebun de legat“, îl categoriseau ei îndată ce le întorcea spatele. Așa își manifestau cu toții dezaprobarea față de adâncurile sensibilității lui.

Pentru albi din port și pentru căpitanii de vase, el era doar Jim, și nimic mai mult. Avea, bineînțeles, și alt nume, dar nu ținea în mod deosebit să-l audă rostit. Acest incognito, îndeajuns de străveziu, nu tindea să-i ascundă persoana, ci o anume faptă. Și când fapta aceasta începea să iasă la iveală, Jim părasea fără veste portul unde se afla în timpul acela și se ducea în altul, de obicei tot mai spre Orient. Se aținea prin porturile maritime, fiindcă era un marinar izgonit de pe mări și fiindcă avea acea iscusință în abstract proprie doar muncii de agent maritim. Se retrăgea deci fără gălăgie înspre soare-răsare, dar ca un făcut, fapta îl urmărea și se ținea de el precum umbra. Și așa, de-a lungul anilor, apăruse, rând pe rând, în Bombay, în Calcutta, în Rangoon, în Penang, în Batavia, și în fiecare dintre aceste porturi fusese pur și simplu: agentul maritim Jim. Mai târziu, când sensibilitatea lui extremă față de acel intolerabil l-a izgonit pentru totdeauna din porturi și dintre albi, până în inima pădurilor virgine, malaysieni din satul de junglă unde s-a dus să-și ascundă jalnica neputință adăugară un cuvânt la

monosilabilul său incognito. Îl numiră *tuan* Jim, așa cum noi am spune lord Jim.

Se născuse într-o casă de preot. Numeroși comandanți de vase comerciale însemnate au pornit din asemenea sălașuri de pietate și pace. Tatăl lui Jim poseda despre necunoscut câte-va cunoștințe precise, menite să ducă pe calea cea dreaptă muritorii ce viețuiesc în bordeie, fără să tulbure însă tihna celor cărora o providență infailibilă le îngăduie să trăiască în castele. Cocoțată sus pe o colină, bisericuța era cenușie, s-ar fi zis o stâncă acoperită cu mușchi, ce se zărea printr-o perdea zdrențuită de frunze. Se înălța acolo de veacuri, dar copacii din preajmă păreau să-și mai amintească de punerea primei pietre de temelie. Mai la vale, fațada roșie a casei parohiale își revărsa coloritul cald peste pajiștile, straturile de flori și brazii din jur; în spatele casei se așternea o livadă, la stânga, curtea pavată a grajdurilor, de unde se zăreau geamurile înclinate ale acoperișurilor de sere, rezemându-se pe un perete de cărămidă. Parohia aparținuse, de generații, familiei, dar Jim era unul dintre cei cinci fii ai preotului, și când paginile de aventuri, citite în timpul vacanțelor, îi deșteptară vocația de marinar, familia îl trimise îndată pe o navă-școală pentru ofițerii din marina comercială.

Învăță acolo puțină trigonometrie și deprinse peste puțin timp să manevreze velele superioare ale arborelui artimon. Era iubit de mai toți. S-a clasat al treilea la navigație și a ramat în primul cuter. Grație siguranței și vigorii sale fizice, se simțea nespul de bine sus în aer. Postul său era pe verga superioară a catargului, și de acolo privea deseori, cu disprețul omului menit să se afle în frunte unde-i primejdia mai mare, acoperișurile tăcute ale caselor, printre care își purta apele fluviul întunecat, și coșurile uzinelor presărate la marginea câmpiei, profilându-se perpendicular pe un cer de funingine, fiecare subțire ca un creion și slobozindu-și fumul asemenea unor vulcani. Se uita la vasele mari pornind în larg, la bacurile în continuă mișcare, la bărcuțele care pluteau jos de tot, la poalele vasului. În splendoarea cețoasă a zărilor mării și-n străfundul inimii îi mija speranța unei vieți înfrigorată, într-o lume cutremurată de mari aventuri.

Pe puntea inferioară, în babilonia celor două sute de glasure, uita uneori de sine, trăind, mai devreme, în vis, viața pe mare din literatura de aventuri. Se vedea salvând oameni de pe vapoare ce se scufundau, doborând catargele pe furtună, înotând cu o parâma prin valurile clocotitoare; sau, naufragiat singuratic, desculț și pe jumătate gol, cățărându-se pe recife pleșuve și căutând scoici ca să-și potolească foamea. Înfrunta sălbatici pe coastele tropicale, înăbușea răzvrătiri în largul mării, sau îmbărbăta, într-o bărcuță pierdută pe ocean, oameni cuprinși de disperare – mereu pildă vie de împlinire a datoriei, la fel de neclintit ca un erou de roman.

– Ceva colo-n față! Toți pe punte!

Sări în picioare. Camarazii lui se îngrămădeau spre scări. Auzi zgomote de pași și strigăte deasupra capului, și când trecu peste tambuchi, rămase nemișcat, ca năucit.

Era amurgul unei zile de iarnă. Începând de la amiază, vântul se întetise, întrerupând traficul pe fluviu, și sufla acum cu puterea unui uragan, în răbufniri ce răsunau ca niște bubuituri de tun, slobozite peste ocean. Ploaia cădea în pânze piezișe, care biciuiau și se spulberau, lăsându-l pe Jim să întrezărească tumultul amenințător al apelor învrăjbite; mici ambarcațiuni săltate haotic de-a lungul malului, clădiri nemișcate în ceața deasă, bacuri mari legănându-se greoi la ancoră, vaste pontoane zvârlite în sus, în jos și dispărând într-un nor de spumă. O nouă rafală păru să nimicească tot ce se ivea vântului. Văzduhul era o apă zburătoare. S-ar fi zis că furtuna avea un scop hain, ca în urletul vântului și-n tumultul brutal al cerului și al mării era o furie dezlănțuită împotriva lui, tăindu-i răsuflarea de spaimă. Stătea încremenit. I se părea că-l duce vârtejul.

Deodată fu îmbrâncit.

– Armați cuterul!

Câțiva tineri trecură în goană pe lângă el. Un vas de cabotaj, în goană după adăpost, sfărâmasese un scuner ancorat, și unul dintre instructorii navei-școală văzuse accidentul. O ceață de elevi săreau peste balustradă și se îmbulzeau în jurul macaralei.

– Cioenire... chiar în fața noastră... A văzut-o și domnul Symons.

O lovitură puternică îl izbi pe Jim de arborele trinchet. Se agăță de o frânghie. Înlănțuită de parâme, vechea navă-școală tremura toată, abia ținând piept vântului și îngânând pe ton de bas din velatura sărăcăcioasă cântecul temerar al tinereții ei pe mare.

– Fila!¹

Jim văzu barca echipată cu oameni coborând ușurel în josul balustradei și se repezi după ea. Auzi un clipocit.

– Mola!² Degajați-vă din palane!

Jim se aplecă peste bord. Fluviul clocotea, brăzdat de spume. Prin întunericul ce cobora, cuterul putea fi văzut sub magia apelor și a vântului, care, ținându-l o clipă suspendat, îl aruncă în fața navei.

Un glas ascuțit dintr-acolo ajunse slab până la Jim.

– Toți odată, pușlamalelor, toți odată, dacă vreți să salvați pe cineva!

Și, deodată, ridicându-și prora și sărind peste un val, cu toate vâslele în aer, barca rupse vraja în care o țineau și apele, și vântul...

O mână puternică se lăsă pe umărul lui Jim.

– Prea târziu, tinere...

Comandantul navei îl opri pe băiat, care părea gata să sară peste bord, iar acesta ridică spre el o privire îndurerată, conștient de înfrângere. Căpitanul îi surâse cu simpatie.

– Data viitoare, mai mult noroc. Asta te va învăța să te grăbești!

Aclamații zgomotoase salutau cuterul. Se întorcea săltând, plin pe jumătate cu apă, și cu doi oameni istoviți plescăind la fund. Întregul tumult, cu vuietul vântului și al mării, îi apărea acum lui Jim demn de tot dispreț; regreta tot mai mult spaima lui în fața acelor amenințări deșarte. Pe viitor va ști cum să le privească. I se părea că nu-i va mai păsa nicidecum de furtună. Putea să înfrunte primejdii și mai grozave. Chiar așa va face. Ba mai bine decât oricine. Nu-i rămăsese nici umbră de teamă. Totuși, se ținu deoparte în seara aceea, în timp ce

¹ A da drumul treptat la parâme (termen marinăresc)

² A da drumul complet la parâme (termen marinăresc)

șeful de rame de pe cuter, un băiat cu chip de fată și cu ochi mari, cenușii, devenise eroul punții inferioare. Camarazii se îmbulzeau în jurul lui cu tot felul de întrebări. Iar el povestea:

– I-am văzut capul săltând pe apă, și atunci i-am aruncat cangea. Dar cangea s-a agățat de pantaloni și era cât pe ce să mă târască și pe mine peste bord, gata să cad poate în apă, dacă bătrânul Symons nu lăsa cârma ca să mă înșface de picioare. Cât pe ce să se răstoarne și cuterul. Om tare de treabă bătrânul ăsta Symons! Eu nu-i port pică fiindcă-i așa de morocănos cu noi! Mă ținea de picioare și mă înjura de zor, dar, pasămite, în felul ăsta îmi spunea să nu scap cangea din mână. Cam artăgos moș Symons, nu-i așa?... A, nu... nu era cel mic și blond, era celălalt, voinicu' ăla cu barbă. Când l-am tras din apă, gemea: „Vai, vai, piciorul meu, piciorul meu...” și și-a dat ochii peste cap. Închipuiți-vă namila aia să leșine ca o fată! Ar leșina vre-unul dintre voi dintr-o împunsătură de cârlig? Eu, unul, știu că nu! Cârligul îi intrase în picior până aici...

Și arătând prăjina cu cârlig, adusă anume în acest scop, stârni senzație printre ceilalți.

– Ce prostie! Nici nu-i intrase în carne, numai în pantaloni. Firește, i-a curs o groază de sânge!

„Ce jalnică paradă de vanitate“, gândea Jim, ascultându-i. Furtuna le inspirase un eroism la fel de fals ca și teroarea ei spectaculoasă. Era mândros pe dezlănțuirea năprasnică a cerului și a pământului fiindcă-l luase pe nepregătite și-i oprise în chip neloial pornirea generoasă de a comite isprăvi vitejești. Pe de altă parte, se simțea aproape mulțumit că nu coborâse în cuter, pentru că treaba fusese făcută destul de ușor. De fapt, privind, el dobândise mai multă experiență decât cei care se avântaseră în mare. În ziua când ceilalți vor da înapoi – și era sigur că așa se va întâmpla –, el singur va ști cum să se ia de piept cu hachițele mărilor și ale vântului. Știa acum ce să creadă despre toate astea. Privite cu sânge-rece, erau de disprețuit. Nu putea găsi nici urmă de emoție în el, iar rezultatul final al întâmplării crunte fu că, neobservat și departe de gloata zgomotoasă a camarazilor, Jim se lăsa prins și mai cu foc de setea de aventură și de credința sa într-un curaj nețărnut.

II

După doi ani de școală, Jim a pornit pe mări, dar ajungând în regiunile atât de familiare imaginației sale, le-a găsit ciudat de sărace în orice aventuri. A făcut călătorii numeroase. A cunoscut monotonia magică a vieții între cer și apă; a trebuit să îndure dojenile semenilor, asprimile mării și severitatea prozaică a îndatoririlor zilnice care-ți asigură pâinea și a căror singură răsplată se află în dragostea desăvârșită față de meserie. Dar această răsplată l-a ocolit. Totuși, îi era greu să dea înapoi, fiindcă nimic nu este mai fermecător, mai amăgitor și mai înrobitor decât viața pe mare. De altfel, i se deschidea înaintea un viitor strălucit. Bine-crescut, serios, cuviincios, își cunoștea perfect îndatoririle; după un timp, deși foarte tânăr, a ajuns secund pe un vas destul de important, fără să fi trecut măcar prin acele încercări ale mării care scot la iveală valoarea lăuntrică a unui om, tăria lui de caracter și aluatul din care e plămădit, punând totodată în lumină, nu numai pentru ceilalți, dar chiar pentru el însuși, puterea lui de rezistență și tainicele-i aspirații.

În tot timpul acesta, Jim a mai întrezărit o singură dată strășnicia furii mării dezlănțuite. Faptul acesta nu se întâmplă atât de des pe cât s-ar crede. Primejdia aventurilor marinești și a furtunilor are multe fațete, și numai când și când îți apare în chip vădit acea violență cu intenție sinistă, acel

ceva nedefinit care silește mintea și inima omului să creadă că înlăntuirea de calamități sau furia elementelor îl atacă cu gânduri rele, cu o forță fără frâu, cu o cruzime dezlănțuită, vrând să-i smulgă din inimă orice speranță sau teamă, chinul oboselilor și setea de odihnă, vrând să sfârâme, să distrugă, să nimicească tot ce el a văzut, a cunoscut, a savurat, a iubit sau a urât, tot ce este necesar și de neprețuit – soarele, amintirile, viitorul –, vrând să spulbere din fața lui toate comorile lumii prin actul simplu și groaznic al uciderii.

Lovit greu de prăbușirea unui catarg, la începutul unei săptămâni, în legătură cu care căpitanul său scoțian avea să spună mai târziu: „Prrietene, marre minune c-am scos-o la capăt!“, Jim petrecu zile întregi întins pe spate, buimăcit, doborât, disperat și torturat, ca în adâncul unei prăpăstii chinuitoare. Puțin îi păsa de tot ce avea să urmeze, ba în clipele de luciditate își prețuia exagerat indiferența. Pericolul, atunci când nu-l vezi, are imprecizia gândirii omenești. Frica se estompează, și din lipsă de stimulent, imaginația, dușman al oamenilor și mamă a tuturor spaimelor, ațipește în întunecimea simțirii istovite. Jim nu vedea decât dezordinea din cabina lui clătinată de valuri. Zăcea înțelenit în miezul acelui mărunț haos și se simțea fericit în sinea lui că nu trebuie să se urce pe punte. Mai era totuși când și când prins de un acces neprevăzut de spaimă care-l făcea să tresară și să se zvârcolească sub pături; vitregia oarbă a unei existențe supuse agoniei senzațiilor incontroabile îl umplea de dorința disperată de a scăpa cu orice preț. Apoi vremea frumoasă se ivi iarăși, și Jim uită totul.

Dar continua să șchioapete, și la prima escală într-un port din Orient a fost nevoit să se interneze într-un spital. Cum însănoșirea întârzia, camarazii trebuiră să-l părăsească.

Nu mai erau decât alți doi pacienți în salonul albilor: casierul unei canoniere și un fel de antreprenor de căi ferate dintr-o provincie vecină, atins de o boală tropicală misterioasă. Primul își rupsesse piciorul dintr-o căzătură printr-un tambuchi, al doilea socotea că doctorul era un nătărău și se îndopa pe-ascuns cu tot felul de leacuri nepermise, strecurate pe furiș de către

servitorul său *tamil*¹, cu un devotament neobosit. Cei trei își povesteau viața, jucau uneori cărți sau căscău, lenevind, în pijamale, pe fotolii, fără să rostească un cuvânt. Spitalul era așezat pe o colină, și adierea ușoară ce răzbea prin ferestrele întotdeauna larg deschise revărsa în camera goală căldura cerului, lânzezeala pământului și suflul vrăjit al apelor orientale. Era o adiere plină de arome, o îmbiere la necurmat repaos, o dăruire de visuri fără de sfârșit. În fiecare zi Jim contempla, peste desigurile grădinilor, dincolo de acoperișurile orașului și de frunzișul palmierilor înșirați în lungul malului, rada, poartă a Orientului, rada aceea presărată cu ghirlande de insulițe, în lumina glorioasă a soarelui, cu corăbiile ei ca niște jucării și foiala vioaie ca o paradă în zile de sărbătoare, cu seninul etern al cerului oriental deasupra și pacea surâzătoare a mărilor orientale umplând spațiul până departe, la orizont.

Îndată ce a putut merge fără baston, Jim s-a dus în oraș să caute o ocazie de întors acasă. Nu a găsit nimic, dar pe când aștepta, a luat, firește, contact în port cu oameni de meseria lui. Aceștia erau de două feluri. Câțiva, puțini la număr și rari la vedere pe acolo, duceau o viață misterioasă, menținându-și nealterate energia, un temperament de pirat și ochii de visător. Viața lor părea să se scurgă într-un vârtej nebun de planuri și speranțe, de primejdii și fapte care sfidau civilizația prin enigmele întunecate ale mării; în existența lor fantastică, moartea era singurul eveniment ce părea să aibă certitudinea unei realizări. Majoritatea celorlalți erau însă oameni care, zvârliți acolo, ca și el, prin cine știe ce întâmplare, rămăseseră în chip de ofițeri pe corăbiile localnice. Aveau acum oroare de liniile metropolei, cu obligații mai grele, cu un serviciu mult mai sever și riscul oceanelor bântuite de furtuni. Se simțeau în deplină armonie cu liniștea veșnică a cerului și a mărilor din răsărit. Le plăceau călătoriile scurte, șezlongurile comode, echipajele mari de indigeni, ca și privilegiul de a fi albi. Se cutremurau la gândul unei munci grele și duceau o existență ușoară, deși nesigură, mereu pe punctul de a fi concediați,

¹ Populație răspândită în India de Sud și în Ceylon

mereu gata să se angajeze oriunde, în slujba chinezilor, arabilor sau metişilor, chiar şi în slujba diavolului, dacă acesta le-ar fi asigurat o muncă uşoară. Vorbeau neconţinut despre întorsături norocoase: cum cutare luase comanda unui cabotor pe coastele Chinei – un lucru de nimic –, cum cutare avea un angajament uşor undeva în Japonia; şi celălalt o ducea bine în marina siameză; şi din tot ce spuneau, din gesturi, din priviri, din înfăţişare ieşea la iveală punctul lor slab, buba: hotărârea de a lăncezi fără riscuri de-a lungul întregii vieţi.

La început, mulţimea aceasta flecară de preţinşi marinari îi păru lui Jim mai ireală decât lumea umbrelor. Cu timpul, însă, simţi un fel de fascinaţie la vederea acestor oameni, a înfăţişării lor prospere, legată de atât de puţină muncă şi riscuri atât de mici. În locul dispreţului iniţial, îşi croi drum, încet-încet, un alt sentiment şi, părăsind deodată ideea de a se întoarce acasă, Jim acceptă un loc de secund pe vasul *Patna*.

Patna era un vapor local, bătrân precum munţii, subţire ca un prepelicar şi mai mâncat de rugină decât un cazan de apă uzat. Apartinea unui chinez, era închiriat de către un arab şi comandat de un soi de renegat german din New South Wales, un tip foarte grijuliu să-şi blesteme în public pământul natal, dar care, influenţat poate de străşnicia politicii victorioase a lui Bismarck, brutaliza pe toţi cei de care nu se temea, arborând un aer „foc şi pară”, combinat cu un nas purpuriu şi o mustaţă roşcată.

După ce vasul fusese vopsit pe dinafară şi curăţat pe dinăuntru, vreo opt sute de pelerini au fost înghesuiţi pe bordul care adăsta sub presiune în lungul unui debarcader de lemn.

Se scurgeau pe vas prin trei pasarele, se scurgeau mânaţi de credinţă şi de speranţă într-un paradis oarecare, se scurgeau cu un lipăit neîntrerupt şi surd de picioare goale târâte, se scurgeau fără un cuvânt, fără un murmur sau o privire îndărăt. Şi odată scăpaţi de barierele puse pe punte, se răspândiră peste tot, de la prova la pupa, se revărsară înainte şi înapoi, năpădiră jos prin chepengurile căscate, inundară fridele ca apa care umple o cisternă, ca o apă care se infiltrează prin crăpături, ca o apă care se ridică tăcut până sus, în vârful. Opt

sute de oameni, bărbaţi şi femei, plini de credinţă şi speranţă, de duioşie şi amintiri; se strânseseră acolo veniţi din nord şi din sud, din toate ungherele Orientului, după ce au bătut potecile junglei, după ce au coborât fluvii şi au aţinut maluri în lungul vadurilor, după ce au trecut din insulă în insulă pe bărci şubrede, au înfruntat suferinţe şi li s-au înfăţişat priveriştii ciudate; erau năpădiţi de temeri stranii şi îmbărbătaţi de o singură dorinţă. Veneau din colibele singuratice ale deşertului, din aşezările populate, din satele de la malul mării. Mânaţi de o idee, îşi părăsiseră pădurile, luminişurile, protecţia căpeteniilor, prosperitatea sau sărăcia, meleagurile tinereţii lor şi mormintele părinţilor. Veniseră plini de praf, de sudoare, de murdărie şi zdrenţe; oameni voinici în fruntea familiilor lor, bătrâni slăbănogi mergând tot înainte, fără speranţa unei întoarceri, tineri cu ochi temerari, cercetând iscoditor lumea, fetişcane sfioase, cu părul lung, femei stângace, cu faţa acoperită, care-şi strângeau la sân pruncii adormiţi, înfăşuraţi în lăbărţăturile unor basmale soioase, pelerini inconştienţi ai unei credinţe neîndurătoare.

– Priveste-te vite! zise patronul neamţ către noul său secund.

Un arab, conducătorul acelei pioase călătorii, s-a îmbarcat cel din urmă. Păşea încet pe bord, grav şi arătos, înfăşurat într-un halat alb şi cu un turban mare. Îndărătul lui urma o liotă de servitori, care-i purtau bagajele; *Patna* ridică ancora şi se îndepărtă de chei.

Înaintând printre două insule mici, tăie de-a curmezişul bazinul rezervat corăbiilor cu pânze, înşirate în semicerc la umbra unei coline, apoi trecu pe lângă muchii de stânci înspumate. În picioare, la pupa, arabul rostea cu glas tare rugăciunile călătorilor pe mare. Invoca ajutorul Celui de Sus în această călătorie, implorându-l să binecuvânteze truda oamenilor şi dorinţele tainice ale inimilor. Vaporul despica în umbra amurgului apa liniştită a strâmtorii; departe de pupa navei cu pelerini, un far înfipt de necredincioşi pe un banc de nisip înşelător părea că clipeşte din ochiul de flăcări, bătându-şi parcă joc de acea misiune de credinţă.